

Základní životopisná data

- americký prozaik, dramatik a novinář
- od mládí rád chodil do přírody, na lov, rybařit; pomáhal na farmě
- za první světové války ojel jako dobrovolník na italské frontě; utrpěl tam zranění
- se svou první ženou pobýval v Paříži a ve Španělsku; působil jako reportér a za reportážemi cestoval po různých zemích (např. po Německu, Turecku)
- coby reportér se účastnil španělské občanské války i druhé světové války
- koncem života pobýval na Kubě a v USA; kvůli zhoršujícímu se zdravotnímu i psychickému stavu spáchal sebevraždu

1918

Ernest Hemingway (*1899 - †1961)

- Americký romanopisec, prozaik, novinář a reportér
- nositel Nobelovy ceny za literaturu (v roce 1954)
- začínal jako žurnalista, s psaním románů začal později
- těžce raněn jako dobrovolník na Italské frontě (toto zranění popisuje v autobiografickém románu Sbohem, armádo!)
- vyznával statečnost (dostihy, box, býčí zápasy)
- po válce působil jako dopisovatel v Paříži, podnikal výpravy do Afriky
- na konci života žil na Kubě, trpěl duševními depresemi - sebevražda
- hlavními postavami jeho děl jsou nejčastěji muži, kteří vedou nebezpečný způsob života
- strohý styl psaní zbavený všeho nadbytečného
- častá inspirace jeho osobními zkušenostmi a zážitky

Další významná díla:

- Komu zvoní hrana, Sbohem, armádo!, Fiesta, Za našich časů, Muži bez žen, Odpolední smrt

Zařazení autora, znaky období

- literatura 1. poloviny 20. století
- meziválečná literatura
- patří do tzv. ztracené generace
 - generační skupina amerických prozaiků, básníků a dramatiků, kteří byli v mládí poznamenáni hrůznou zkušeností 1. SV
 - ve své tvorbě vyjadřují pocity vojáků, kteří se vrátili duševně zmrzačení → tito lidé nebyli schopni poté nalézt smysl života, trpěli depresemi, pocitem odcizení

Společensko - historické pozadí

- Dílo napsal v době, kdy se mu vůbec nedařilo, začínala krize jak umělecká tak životní, přestěhoval se na Kubu, tam novelu napsal za dva měsíce, a byla uznána jako jeho nejvýznamnější dílo

3. Hlavní děj a děj

- **Druh:** epika
- **Žánr:** novela

4. Téma hl. myšleny

Tematická výstavba

- **Téma:** lidské myšlení a chování, prostý člověk, který k dosažení cíle udělá opravdu

Význam sdělení, hlavní myšlenka díla

- Zobrazit nekonečný boj člověka s přírodou, myšlenku, že štěstí nespočívá v bohatství, ale v uspokojení z vyčerpávajícího zápasu.
- Smyslem díla je poukázat na obrovskou lidskou statečnost a nezdolnou duševní sílu
- Ukazuje na lidské přesvědčení, snažení, nezdolnost lidské odhodlanosti, to jsou základní rysy boje člověk s přírodou – je to oslava věčné lidské aktivity
- úvaha o hrdinství člověka, oslava lidské nezdolnosti, souboj člověka s přírodou a úzké sejetí s ní
- smyslem lidského života není zisk, bohatství, ale hluboké uspokojení a čestný zápas

5. Jazyk a rytmus

Jazyková výstavba

- **er-forma**
- **nejsou zde konkrétní pojmenování** (Santiago není osloven jménem, ale pouze jako stařec)
- **jazyk:** spisovný, španělské výrazy, odkazy ke křesťanské symbolice, nepoužívá adjektiva
- **metoda ledovce** (vše nepodstatné je eliminováno)
- **omezuje komentování** autorskou řečí, úvaha a popisy, **častý monolog** hlavního hrdiny
- **strohá stylizace** vět, zvláště u dialogů
- **velké množství přirovnání a personifikace**

Kompoziční výstavba

- jednoduchý, prostý příběh
- děj je rozvíjen **chronologicky** bez jakéhokoliv složitého prostupování časových rovin nebo rozsáhlých retrospektiv
- **text není nijak formálně členěn**
- zachycení pouze **nejzákladnějšího opravdového prožitku** (chce, aby čtenář používal vlastní citové a myšlenkové asociace)
- prvky se **symbolickými významy** (zakrvavené ruce = Kristovo utrpení)
- existuje zde obecná rovina příběhu (rybář = člověk, ryba = příroda, žraloci = zlo)
- zájem o psychiku člověka

Postavy:

- **Stařec Santiago** - charakteristická hemingwayovská postava - rybář odloučený od společnosti, zamklý samostatný člověk, rozhodl se vést boj na život a na smrt, ačkoli výsledek zápasu je předem jistý a starcovo úsilí se může jevit jako zbytečné či předem prohrané. Jedná se o prostého člověka, který zápasí s přírodou.
- **Chlapec Manolin** - velmi obětavý, laskavý, nápomocný, má rád starce

Čas a prostor:

- Kubánská **vesnice poblíž Havany**. **Prostředí** - chatrč starce, lodka na moři. Doba děje nejspíše **léta 20. století**.

Obsah

Hlavního hrdinu knihy, rybáře Santiaga, začíná trápit jeho smůla, kdy už mnoho dní po sobě neulovil žádnou rybu a takřka nemá z čeho jíst. Na rozkaz rodičů ho musí opustit i jeho pomocník chlapec Manolin. Ten se o něho staral, dával mu jídlo a pomáhal mu na moři. Jednoho dne se stařec rozhodne vyjet na moře, kde ještě nikdo nebyl a loučí se s chlapcem, kterého nechává ve vesnici. Po několika neúspěšných dnech na vodě chytí vysněný úlovek. Neví sice, jak vypadá, ale podle chování ryby pozná, že je to jeho snad největší úlovek. Ryba ho však překvapí svou silou a začne ho táhnout na otevřené moře. Stařec se ji snaží zadržet, je však starý a po několika hodinách svůj boj vzdává. Ryba ho vytrvale táhne dál a stařec je velmi vyčerpán a unaven, nepouští ji však z loď, protože věří, že se jednou unaví a on ji bude moci zabít. To se mu – díky svým zkušenostem – podaří, přiváže ji k loďce a podle slunce míří zpět domů. Po cestě ale musí odolávat útokům žraloků na jeho loď. I přes velkou odhodlanost starce mu jeho úlovek sežerou. Naprosto vyčerpaný stařec dorazí domů, loďku nechá přivázanou u mola a ráno se kolem ní shromáždí dav lidí, aby se podíval na obrovitou kostru ryby přivázanou na starcově loďce.

Kritika a vliv díla

- po publikaci v časopise zaznamenala **velký ohlas a byla zařazena mezi autorova vrcholná díla**
- H. styl měl řadu úspěšných i neúspěšných napodobitelů, ovlivnil dílo J. Škvoreckého (pokřčování ve zdánlivě banálních dialogích), stopy zanechal i v rané tvorbě A. Lustiga
- **filmová verze z r. 1957**

Srovnání

- **Člověk, který se nemůže začadit do společnosti:** E. M. Remarque: Na západní frontě klid, J. Škvorecký: Zbabělci

prezervace ro'bau =>
nerozbitnost =>
i starci !!

Postavy:

- **Stařec Santiago** - charakteristická hemingwayovská postava - rybář odloučený od společnosti, zamklý samorostlý člověk, rozhodl se vést boj na život a na smrt, ačkoli výsledek zápasu je předem jistý a starcovo úsilí se může jevit jako zbytečné či předem prohrané. Jedná se o prostého člověka, který zápasí s přírodou.
- **Chlapec Manolin** - velmi obětavý, laskavý, nápomocný, má rád starce

Čas a prostor:

- Kubánská **vesnice poblíž Havany. Prostředí - chatrč starce, lodka na moři.**
Doba děje nejspíše **léta 20. století.**

DĚJ:

Hlavního hrdinu knihy, rybáře Santiaga, začíná trápit jeho smůla, kdy už mnoho dní po sobě neulovil žádnou rybu a takřka nemá z čeho jíst. Na rozkaz rodičů ho musí opustit i jeho pomocník chlapec Manolin. Ten se o něho staral, dával mu jídlo a pomáhal mu na moři. Jednoho dne se stařec rozhodne vyjet na moře, kde ještě nikdo nebyl a loučí se s chlapcem, kterého nechává ve vesnici. Po několika neúspěšných dnech na vodě chytí vysněný úlovek. Neví sice, jak vypadá, ale podle chování ryby pozná, že je to jeho snad největší úlovek. Ryba ho však překvapí svou silou a začne ho táhnout na otevřené moře. Stařec se ji snaží zadržet, je však starý a po několika hodinách svůj boj vzdává. Ryba ho vytrvale táhne dál a stařec je velmi vyčerpán a unaven, nepouští ji však z lodě, protože věří, že se jednou unaví a on ji bude moci zabít. To se mu - díky svým zkušenostem - podaří, přiváže ji k loďce a podle slunce míří zpět domů. Po cestě ale musí odolávat útokům žraloků na jeho loď. I přes velkou odhodlanost starce mu jeho úlovek sežerou. Naprosto vyčerpaný stařec dorazí domů, loďku nechá přivázanou u mola a ráno se kolem ní shromáždí dav lidí, aby se podíval na obrovitou kostru ryby přivázanou na starcově loďce.

- *maninál sice ulovek, ale mohl vidět, co udělal, jaký zápas smell
svým způsobem vyhrál - získal úctu a lidé si ho začali vzít*

Pojem „**ztracená generace**“ (anglicky *Lost Generation*) poprvé použila americká spisovatelka Gertrude Steinová, označila tak skupinu amerických spisovatelů narozených kolem roku 1900. Termín zpopularizoval Ernest Hemingway použitím ve své prvotině *Fiesta (I slunce vychází)*.

Tito spisovatelé zažili první světovou válku a tuto skutečnost zobrazovali ve svých dílech. Vyjadřují pocity vojáků po návratu z války (vrátili se duševně zmrzačení a měli problémy se zařazením se do společnosti).

Pro tyto autory jsou typické životní postoje, kterými dávají najevo nesouhlas a nedůvěru ke společnosti, jejich psaní je často blízké ke stylu novin, často staví své hrdiny do velmi nebezpečných situací, kde musí prokazovat svůj charakter.

□

Představitelé

Spisovatelé

- Ernest Hemingway
- William Faulkner
- Francis Scott Fitzgerald
- John Steinbeck
- John Dos Passos
- Erich Maria Remarque – ke skupině bývá někdy nepřesně přiřazován, ale jde o německého autora, kterého se skupinou pojí válečná zkušenost a antimilitarismus. Stál však na opačné straně konfliktu a nesdílel s Američany jejich zkušenost neporozumění po návratu do Ameriky, která válkou neprošla. [zdroj?]

09.11.21 14:12

Stařec a moře - Ernest Hemingway | Zapni mozek

Hemingway používá tzv. metodu ledovce – text je úsporný, zachycuje jen to základní, velká část je skryta pod povrchem, čtenář musí číst „mezi řádky“, například z dialogů, domýšlet si.

09.11.21 14:11

Metoda ledovce - - Odborný slovník (Literatura) | HumanART.cz

Metoda ledovce

Literatura

specifický autorský styl Ernesta Hemingwaye, který se vyznačuje úsporností rozsahu díla. Autor eliminuje vše nepodstatné, aby účinnost textu bylo co možná největší a soustředí se tak především na hlavní myšlenku celého příběhu. Na malé ploše se odehrávají vyhrcoené životní situace, které jsou poté rozvíjeny autorskou řečí. Typickým příkladem, kde Hemingway použil metodu ledovce je román *Sbohem, armádo* nebo novela *Stařec a moře*.

Román Rože → Bulvar (Galske romány) - Mac Grevol